

ág

óság.

átíratott és

Tehér.

446 08

1770 92

3217

nyereség.

7715 77

7715 77

ndor s. k.

tatott.

örgy s. k.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével minden nap délután 5 órában.

Nagybeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 34. szám.

Péntek, febr. 12.

Az új osztrák kormány.

— február 12

Érdeemes most kissé jobban áttekinteni a Lajthán tulra. Ami odaát történik, egy csöppet sem kellemes reánk nézve, akik oly szoros összeköttetésben vagyunk Ausztriával.

Sok huzavona és válság után új miniszterium van odaát. Ennek az új kormányának megalakulására kettő a jellemző. Az egyik: hogy még együtt sem volt, mikor máris hírek szállingóztak felborulásáról és, ha ezek a hírek hamisak voltak is, de jellemző, hogy hiteltre találtak. A másik az, hogy ezt az ennyire ingatag alapon álló szerkezetet röviden a rendcsinálás kabinetjének nevezik, tehát afféle erős kéz kabinetjének, amelyik előbb szétüssön mindenfelé, aztán mindent keményen együttartson — amely evolúciókhoz és rezolúciókhoz, úgy hinnők, első sorban az kellene, hogy ez erős kéznek megfelelő láb valahol megvesse a lábát.

Az a kérdés, hogy hol. Végignézve az új kabinet névsorán: tagadhatatlanul kitünő férfiak ülnek benne; kitünők mint hivatalviselt emberek s kitünők, nagyrészt, mint politikusok is. Egyik legkitünőbb és legtöbbet próbált köztük az új pénzügyminiszter, Bilinsky, aki a lengyeleket képviselné, a lengyel landsmann-miniszteren kívül a kabinetben. Csak az a bökkenő, hogy a miniszterségéről szóló jelentéssel együtt jön a hír arról is, hogy a nagyhatalmu lengyel klub kedvtelenül fogadja az új kabinetet, mert Bilinsky doktort megkérdezése nélkül tették meg reprezentáló miniszterüknek. Ez már gyanus. Még gyanusabb, hogy a csehek, akiknek pedig megvannak a megfelelő

tárcáik s általában a szlávok, egyenesen ellenségesen fogadják az új kabinetet, annyira, hogy a cseh landsmannminiszternek, Zacek urnak, nyilván le kell tennie tárcáját s kérdés, hogy kapnak-e helyette új embert?

Ha ezek a felhők csak felhők is, a melyek eloszolhatnak: annyit bizonyítanak, hogy az új kabinet, noha minden többségi párt és nemzet képviselve van benne, mégsem koalíciós kabinet, mert nem képviseli a pártoknak olyan összefogódzását, ami kilátásokat nyitna a kormányzati s pláne a parlamenttel való kormányzati munka sikerességére. E nélkül pedig ez a végleges kabinet csak egészszemberekből áll, mint állott az előtte bizonytalanodott ideiglenes, de mint kabinet semmivel sem erősebb az előzőnél.

Hogy fog vajjon ilyen körülmények közt „rendet csinálni”? A rendcsinálás abban állana, hogy erővel, sőt erőltetéssel pótolja azt, amit a parlament megadni nem tud s megcsinálja a nemzetiségi békét, ha nem megy másképp, a parlament ellenére is.

Ez azonban kismizmizése volna a parlamentnek, felrugása az alkotmányosságnak, felborítása annak a rendnek, mely a mai világban egyedül biztosíthat fejlődést és folyamatosságot — igen különös rendcsinálás volna tehát, ami ezzel kezdődne. Ez a circulus vitiosus, mely az új osztrák kabinetet fenyegeti, nagyon lehűtheti a várakozásokat, amiket hozzá fűznek. Aki végzetes gyűrűbe kerül, az nem igen tud egyebet, mint egy helyben topogni, amire, ha politika és kormányzás, az osztrák szótárban már külön szó is kristályosodott ki: a fortwursteln. S ezért kellett volna Bienert bárónak Bilinskyt

és Weisskirchnert venni maga mellé? Ezt igazán meg tudta volna csinálni a most bűnkak gyanánt penzióba lovagoltatott Jorkasch-Koch urral is!

A rendcsinálás kabinetjét az a veszedelem fenyegeti, hogy nem annyira a rendcsinálás kabinetje lesz, mint a rendkívüli kormányzásé, a 14. paragraffussal való. Ettől a kilátástól Magyarország éppen nem lehet elragadtatva. Sok okból nem, melyek közt első és igen fontos az általános alkotmányos érdek; minden alkotmányosságnak érleke, a magunkénak is, hogy mindenütt alkotmányosság uralkodjék, különösen ottan a szomszédban, ahonnan mihozzánk is nyulnak át egy némely szálak. Sp. cialisan pedig egyenesen aggasztó ez a lehetőség.

Kormány, amely nem támaszkodhatik sem parlamentre, sem közvéleményre s amely mindazonáltal érzi magában a tehetséget s a hivatottságot, körülbelül olyan helyzetben van, mint némely condottieri-dinasztiák, melyek alatt megingott a föld S ugyanaz az ötlet kínálkozik a számukra is, ha ki akarják magukat vágni: külső háborúval terelni el a figyelmet a belső nyavalyákról s külső érdeket csillogtatni a belső széthuzás elé, mely összeszorítsa a széthuzókat és szükségessé tegye az ő vezérletüket. Mentül tizenegyedik paragraffusosabbnak ígérkezik az új osztrák uralom, annál valószínűbb, hogy a magyar veszedelem földézésével igyekszik majd magát szükségessé és népszerűvé tenni s magyar háboru hadijogával legalizálni állapotának alkotmánytalanságát. Ettől a kilátástól pedig igazán nincs miért elragadtatva lenni, — különösen most.

Ha mi az alkotmánytalan Ausztriával olyan valóságos és gyakorlati alkot-

A „TORONTÁL” tárcája.

A vig fickók.

— Uram! mondta az inasom a szobamba lépve, melyet az erdő szélén fekvő kis falusi lakban béreltem a vadászatok alkalmából, — egészen elfogyott a töltényünk; be kell mennünk Tulába, hogy újabb készletet szerezzünk be. A város csak 35 verstnyire fekszik. Csakhogy erre lovat kell bérelnünk.

— De miért, hiszen van nekünk lovunk?
— Azt nem lehet használni. Megvasaltattuk itt a falusi kovácsnál és azóta sántit. A gazember bizonyára részeg volt s az elevenbe verte a szöveget.

— Levettétek legalább a patkót róla?
— Még nem.

Parancsomra levették a patkót a ló lábáról, melyet nedves agyagba pólyáltak be.

— Most hát megyek lovat bérelni, mondta az inasom. Van itt a faluban egy ember, akinek öt lova van, az bizonyosan kész lesz befogni. Egy kissé lomha ugyan, de az nem tesz semmit. Mig az inasom oda járt, elgondoltam magamban, hogy jobb lesz, ha magam rándulok be Tulába. Nem nagyon biztam ugyanis az inasomban. Egyszer már beküldtem a városba; még aznap vissza kellett volna jönnie. Ahelyett egy hét múlva vetődött haza, elitta az egész pénzt, amit bevásárlásokra kapott tőlem s elhagyta a szekert s lovat is.

Csakhamar megjött egy magam termetű paraszttal, kinek a tátott szája elárulta elmebeli korlátoltságát. Husz rubelben alkudtam meg vele, mire három erős ló által vont talyigával állott a ház elé.

— Magam megyek be Tulába, — jelentettem ki az inasomnak.

— Igen? — kérdezte s dühösen becsapta mögöttem az ajtót.

— Ismered az utat? — kérdeztem a szekeresemtől.

— Hogyne ismerném! — felelte s ezzel a lovak közé csapott s vágatva kanyarodtunk ki az udvarból.

Este tíz óra volt, mikor utra keltünk, pompás nyári est. Könnyű szellő ingatta meg időről-időre a galyakat, hogy ismét csendesen és nyugodtan hagyja őket. Apró ezüstös felhők uszkáltak az égen s a zenithen álló hold vidáman világított meg minden tárgyat.

Elszunyókáltam a szekér puha szénaülésén s egy óra múlva arra ébredtem föl, hogy szokatlan zajt, halk csobogást hallottam magam körül.

Fölnéztem. Mi az? A szekerünk körül gyűrűs vitzükör terült el, amerre csak láttam, víz vett körül bennünket, melyben a szekerünk himbálózva uszott a felületén. A szekeresem előre hajolt fejfel, görbe háttal némán, mozdulatlanul ült az első ülésen, míg előtte a lovaknak csak a feje látszott ki a vízből.

— Filoféi! — kiáltottam rá az emberemre.
— Mi baj? — kérdezte.

— Hol vagyunk, hé?
— A folyóban. Eltévesztettem a gázlót, hol át szoktunk kelni s most neki kellett vágnom a víznek, de nincs baj, mindjárt túl leszünk.

S kis idő múlva csakugyan látható lett a lovak háta, a szekér kerekéi vízi növényekbe csavargózza s kiértünk a homokos partra.

Nem tudtam többé elaludni, nem mintha kalandunk nagyon megijesztett volna, hanem mert olyan szép volt a holdvilágos vidék, hogy nem győztem bámulni. Pompás legelők veszték a messzeségbe, apró tavakkal, patakokkal behintve, valóságos sik rónaság, melyen apáink kócsagra és tuzokokra vadásztak.

Egyenes vert ut kigyózott előttünk, melyen vigan vágattak tova a lovak és én boldogan néztem magam körül. A rónát erdők, művelt földek követték s már csak öt verstet kellett tennünk, hogy kiérjünk az országútra. Aludni próbáltam.

— Uram uram! — kiáltotta Filoféi föl-rázva szenderegéséből. — Hallja, milyen lárma, milyen lárma?

— Mit mondasz?

— Azt mondom, uram, hogy nagy lárma van. Hallgassa csak, milyen lárma!

Hátra fordultam és messze, jó messze kocsi zörgést hallottam, éles füttyökkel és csengő csilingelésével kíserve.

— Az vasas kerekű szekér, bizonyosan holmi gazemberek ülnek rajta, ki sok gaztettet követnek el itt Tula környékén.

— Ugyan, ugyan, miért gondolsz ilyenekre?

— Én nem csalódom, csakugyan vasas kerekű, éles füttyök. Ez nem jelent jót! — És közé csapott a lovaknak, úgy, hogy sebesen száguldva haladtunk tova.

Nem hittem ugyan az emberemnek, mind a mellett nem tudtam elaludni többé. Jobbra-balra nézegettem. Könnyű kód ereszkedett le, melyen a hold képe csak halványan derengett át s szomorúnak, kihaltnak látszott körülöttünk minden. Egy dombra érve, Filoféi hirtelen megállott Tisztán lehetett hallani a kocsi zörgést, a lovak dobogását, sőt dalolást és nevetést is. Filoféi és én sokatmondó tekintetet váltottunk, mire emberem újra közéjük vágott a lovaknak, melyek örült száguldással ragadtak tova bennünket.

Egy negyed óráig tarthatott így, mely alatt egyre közelebb hallottuk magunk mögött az ijesztő lármat.

— Állj meg. Filoféi, mondtam az emberemnek; vessünk véget a dolognak.

Megállott s a lovak nyerítettek örömben, hogy egy kissé pihenhetnek.

A másik pillanatban egy nagy talyiga, három sovány lóval előtte ért hallatlan lármaival, mint a szélvész közelünkbe.

— Végünk van, Ezek valóságos zsványok — dörmögte Filoféi.

Megvallom, hogy a vér megállott az ereimben. Látni igyekeztem a sűrű ködön át. A talyigán hat ember volt vörös ingbe öltözve, vállra vetett kabátokkal. Kiabáltak, daloltak össze-vissza; részegek voltak; az ülésen valami óriás ült bőrködmönben.

mányosság Magyarországot állíthatnánk szembe, melyben a lehetőségek teszik a nemzeti akaratot, akkor sem lehetne örülni az osztrák alkotmányosság veszedelmének, de meg volna az erőnk, hogy magunknak ne kelljen tartanunk a hatásaitól, sőt megvédjük ezektől a monarkiat is. De így, bizony csak dupla lesz a bajunk.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfűdő. A kádifűdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás-gimnázium) február havi előadásai a következők:

Február 12: 8-tól 9-ig Nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig Fizika.

Február 17: 8-tól 9-ig Vegytan; 9-től 10-ig Elektrotechnika.

Február 21: 8-tól 10-ig Vegytan.

Február 26: 8-tól 9-ig Elektrotechnika, 9-től 10-ig Magyar irodalom.

Február 21. Az izr. hitközség közgyűlése.

Február 26. Országos vásár.

Február 26. Megyei közgyűlés.

Február 28. A vöröskereszt közgyűlése.

Március 7. A kaszió közgyűlése.

Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

Zsiross Lajos kitüntetés. Tegnap távirataink között röviden már jelentettük, hogy Zsiross Lajos kuriai bíró, a nagybecskereki törvényszék kiváló elnöke nyugalomba vonult s ebből az alkalmából a király sok évi hű és buzgó szolgálatának elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Az erre vonatkozó királyi kéziratot a hivatalos lap a következőkben közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Zsiross Lajos kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott nagybecskereki törvényszéki elnöknek, nyugdíjazása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, Lipót-rendem lovagkeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1909. évi február 7-én.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

Zsiross Lajos értesülésünk szerint megroggalt egészségi állapota miatt vonult nyugalomba. Amely sajnálkozással látja bizonyára mindenki a nagybecskereki törvényszék vezetőjét a törvényszék eléről távozni, olyan örömmel

Lépésben hajtottak el mellettünk és ügyet sem látszottak vetni rá. Egy ideig mögöttük haladtunk lassu lépésben mi is. Végre megunva a doigot, oda szóltam az emberemnek:

— Hajts elébük!

Filoféi engedelmességet, de a taliga elzárta az utat előtte. Jobbra-balra próbált elhajtani; lehetetlen volt. Egy hid tünt föl előttünk némi távolban. Amint a taliga annak a közelébe ért, egyszerre megállott. Mély csönd uralkodott rajta. Semmi dalolás, semmi nevetés többé, komoly, csöndes maradt, mint a karvaly, vagy a sas, mikor zsákmányára lecsap.

A bőrködmönös ember leszállott az ülésről, amint bennünket közeledni látott és oda jött hozzánk. Filoféi ösztönszerűen megállította a lovakat, az óriás affektált udvariassággal s gunyorosan e szavakat intézte hozzám:

— Tekintetes ur, mi ünnepről, lakodalomból jövünk, az egyik fiunk menyeközjéről s olyan jól mulattunk, hogy alig tudunk a lábunkon állni. Derék munkásemberek vagyunk, derekasan ittunk ma, de holnapra egy árva kopekünk sem marad pálinkára. Legyen kegyes, adjon nekünk egy kis aprópénzt, legalább egy üveg borra, hogy megigyük az ur egészségére. Ha nem hajlandó rá, teringettét, ne lepje meg, ami történni fog.

Nem tudtam, mit gondoljak. Az óriás egyre mozdulatlanul állott a szekér mellett, egy hold-sugar áttört a ködön s bevilágította az arcát, mely egészen mosolygott.

— Szívesen, barátom, mondtam s a tárcámát elővéve, két rubelt adtam neki.

— Köszönöm szépen! mongta s láttam, hogy visszaül az ülésre.

— Gyerekek, kiáltotta, áldjátok ezt az utast, két rubelt ad nekünk. A társai általános hurrah!-ba törtek ki. — A viszontlátásra! kiáltotta nekem az óriás; a viszontlátásra!

Ez volt az egész. A taliga átvágtatott a hidon és eltűnt. Nemi időbe került, míg én és Filoféi magunkhoz tértünk.

Turgeneff Iván.

veszünk tudomást magas királyi kitüntetéséről, amelyet mindenképpen megérdemelt. Nyugalomban a királyi kegy sugarain kívül elkíséri a szeretet és tisztelet, amely őt egész pályáján körülvette.

Kinevezés. A m. kir. földmívelési miniszter Menyhárt Károly nagybecskereki kincstári ispánt a IX. fizetési osztályba kinevezte.

A tankerületi főigazgató elutazása. Dr. Széle Róbert tankerületi főigazgató tegnap befejezte szemléjét a nagybecskereki főgimnáziumban s a tapasztaltak fölött teljes elismerésének adott kifejezést. A főigazgató tegnap elutazott Nagybecskerekre.

A szabad iskolából. A kulturegyesület nagybecskereki munkás-gimnáziumban ma este 8-9-ig nemzetgazdaságtan, 9-10-ig fizikai előadás lesz.

A megyei központi választmány ülése. Torontálvármegye központi választmánya ma délelőtt Jankó Agoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: dr. Vinczevidy Ernő, dr. Klein Mór, dr. Mangold Samu, ifj. Bobor Gyula, dr. Milloss Aurél, Farkas Vince és Rigó István, utóbbi mint a közp. választmány jegyzője. A központi választmány a mai ülésen a legkevesebb megírt urbéri telek adója alapján megállapította, hogy Szerbkeresztúron 2784, Aracson 3338, Párdány községben pedig 1826 kor. a legkisebb urbéri telek adója s ezek alapján a központi választmány erre vonatkozó tavalyi határozatát kiigazította.

A csebzai postaügynökség. Petheő János temesvári pósta és táviratigazgató átiratban értesíti a vármegye főispánját arról, hogy a Csebzai felállítandó postaügynökség kezelésével Röhling Ferenc csebzai segédjegyzőt bízta meg.

A róm. kath. missiók. Nem is sejtett arányokat öltött a róm. kath. missió-mozgalom. A hívők seregének 3000 főnyi tábora hallgatta a magyar és német beszédeket, amelyeket szinte betetőzött a legutolsó 3 nap esteli ájtatosságának káprázatos fénye és nagy hatása. Csütörtökön volt a magyar nyelvű szentségi ájtatosság, melyet Jám bor László S. J. tartott. A felső keresk. isk.-nak égő gyertyákkal felállított őrsége mellett, a keresk. isk. zászlójának a szentélybe vitelével folyt le az ünnepség, melynek hatása még el sem oszlott, mikor a közönségünk más napon a német Mária-ájtatosság fényes kiállítású ünnepségeinek behatása alá került, mely alkalommal P. dr. Ullwer redemptorista-atyá mondott nagyhatású Mária-beszédet.

Tegnap volt a magyar missió Mária-ájtatossága. A mi templomunk akkora közönséget még nem fogadott be. A Mária kongregációhoz csatlakozott nők hatalmas csapata egy Mária-lobogóval vonult be a templomba, égő gyertyákkal s felállván a szentélyben, amelyen egészen megtöltöttek. A magyar ájtatosságon P. Jám bor László mondott remek beszédet.

A ft. atyák rendi előjáráságuk engedélyével ittartózkodásukat meghosszabbították vasárnap estig. Holnap szombaton délelőtt 8 órakor magyar szentbeszéd lesz, utána az elhunytakért gyászistentisztelet. A missiókat valószínűleg dr. Várady L. Árpád c. püspök, min. tanácsos rekészti be személyesen.

Dr. Czirbusz Géza előadása. Czirbusz Géza dr. főgimn. tanár társadalomtudományi előadása a Lloyd-társulat nagytermében ma este fél 9 órakor kezdődik. Az előadást mindenki díjtalanul meghallgathatja.

A vörös-kereszt egyesület feloszlott fiókjai. Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy egyik leghumánusabb intézményünk, a Vörös kereszt egyesület iránt évről-évre csökken a közönség érdeklődése s a publikumnak ezen indolenciája folytán különösen a vidéken számos fiókot kellett már felosztatni. Most is egyedül Torontálvármegyében három ilyen vörös-kereszt egyesületi fiókot kellett felosztatni. Az egyik a czeppajai, a másik az oppovai, a harmadik pedig a lázár-földi fiók-egyesület. A czeppajai fiók-egyesület vagyona a felosztatáskor 916 korona 65 fillér, az oppovaié 299 korona 44 fillér, a lázár-földié pedig 517 korona 77 fillér volt készpénzben, mely összeget már meg is küldték az egyesület központjába.

A gyermeknap. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter Botka Béla főispánhoz intézett egyik leiratában felszólítja a főispánt, hason oda, hogy a gyermeknapok szervezésére tavaly alakult bizottság az idén is folytasson ily irányú akciót s vállalja el az idén is a gyermeknapok szervezését. A leiratban hangsúlyozza még a miniszter, hogy törekedjünk ne csak a vármegye székhelyén, a központban, hanem lehetőleg minél számosságban helyen ilyen gyermeknapokat rendezni s ezért felhívja a főispánt, hogy utasítsa ez irányban ne csak a rendezett tanácsú városok polgármestereit, hanem egyszersmind az összes

járásí főszolgabírákat, valamint a községelöljáróságokat is.

Tartalékosok behívása. A tartalékosok ez évi behívására vonatkozó miniszteri rendelet most jelent meg. A behívás erre az évre is a három heti aratási fegyverszünet figyelembe vételével állapított meg. A behívásokat már március közepén megkezdik s a Boszniában állomásozó zászlóaljok tartalékosai oda vonulnak be. Azon tartalékos tiszthelyettesek és tisztnek, akiknek csak 1910. évben kellene bevonulni, de már az idén be akarnak vonulni, kérelme teljesítendő. A hadgyakorlatok alól való fölmentést csak kivételes esetben engedik meg.

Felolvasás. A nagybecskereki iparoskör február hó 14-én, d. u. 3 órakor a Pest-szálloda sörcsarnokában levő körhelyiségében felolvasást rendez. A felolvasás címe: A magyar kisiparos-ság jövő feladatai. A felolvasást tartja: Tóth Ferenc, iparos, iparkamarai tag.

Adomány a kulturegyesületnek. A Torontálvármegyei takaré- és hitelbank a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek kulturális céljai előmozdítására 100 koronát adományozott. A szép és nemes adományt a leghálásabb köszönetét fejezi ki a kulturegyesület elnöksége.

A levesosztóból. A nagybecskereki levesosztóban dr. Fialowski Béla főgimn. egészségügyi tanár a mai levesosztás alkalmából a gimnázium VII. osztályu növendékeivel végignézte a szegények étkezését. Kiséretében volt dr. Goldman Béla beodrai közs. orvos is. A vendégeket Menczer Lipót, az iskolagyermekbarát egyesület agilis elnöke kalauzolta s mindenről informálta őket. Dr. Fialowski egy kis előadást is tartott a helyszínen növendékeinek s végre megköszönte Menczer Lipótnak a szíves fogadtatást. Ez alkalommal dr. Goldmann Béla 3 és dr. Fialowski Béla 2 koronát adományozott a levesosztónak, amelyért köszönetet mond az elnökség.

Felülfizetés. Az écskai önkéntes tüzoltó-egylet folyó évi február hó 6-án saját pénztára javára táncestélyt rendezett, mely alkalommal a következők arattak felül: Gössl Geza 9 kor., Hadzsits Aranka, Molnár János 5 5 korona, dr. Messinger Károly, Braun Jakab 4-4 korona, Pilis Ferenc 3-3 kor., Braun Mór, Ganzel Samu 260-260 kor., Gerhold Károly, Wilhelm Florián 240-240 kor., Hermann József, Herczeg Emil, Hirsch Antal, Klein István, Kollet Sándor, Klein József, Maniasz József, Müller Imre, Müller Ottó, Magda Gyula, Popovits Valéria, Theodorovits Szvetozár, Schwartz Ferenc 2-2 kor., Simon János 160 kor., Wolfbauer Ilonka 140 kor., Bosh József, Birkenheuer István, Binbaum Mózes, Doffing Péter, Frankl Simon, Ganzl Zsigmond, Kirch Ádám, László Endre, Loch Jakab, Magda Milan, Magda Jovan (bóna), Mukusán Salamon, Mayer Bernát, Radonits Leontie, Ruck Jakab, Pármánye Pál, Schiffert Ferenc, Schefer János, Sárkány István, Schlessinger Dávid, Thurn Bálint, Thurn Vencel, Urszuleszku Illés, Weiser Antal 1-1 kor., Gilezán Valér, Lederer Armin 60-60 fillér, mely felülfizetéseket fogadják az egyesület halás köszönetét.

Eifogott rabszökevény. Jancsik János nevű betörő, aki a nagylaki járásbírósgá börtönében volt mint vizsgálati fogoly, a napokban az ágyáról letört vasdarabbal feifeszítette börtönének ajtaját s a folyosó ablakán keresztül megszökött. Veszedelmes ember ez a Jancsik. Szám-talan betöréses-lopást követett el s el is volt már néhányszor zárva. Most is egy az őszszel elkövetett betöréssel gyanúsíjják s ezért is volt vizsgálati fogságban. Szökése után előbb feleségét látogatta meg s védőügyvédjének azt üzentte, hogy egyenesen a miniszterhez megy; s a hatóságok széleskörű intézkedést tettek és négy nap mulva sikerült is elfogni. A valkányi csendőrség fogta el Oroszlamoson, hol apóstát látogatta meg. Erős fedezet alatt, megkötözve szállították be a nagyszentmiklósi járásbírósgá fogházába s gondosabban őrzetik most, hogy ismét szabadlábra ne helyezze magát, miután egy embernek, akivel szökésének éjjelen találkozott, azt mondta, hogy ő akkor szabad, amikor neki tetszik. A fogházban arra törekszenek tehát, hogy Jancsiknak ezen nagy önbizalomra valló kijelentését megcáfolják.

Veszedelmes vendégek. Mint Pancsováról írják, ott a napokban Jovanovics Illés kocsmájában összevették Perin Zsivkó, Petrov Zsiva és Raniszavlyevics Szvetozár faragók s fejszéiket a sarokba állítván, vidáman pálinkáztak. Egyszer aztán vége szakadt a mulatságnak, egyenként felálltak az asztaltól, fölcsedték fejszéiket s indultak kifelé, anélkül, hogy fizettek volna. Erre a kocsmáros, mikor ezt látta, kérte az ital árát. Erre azonban annyira megharagudtak a bepálinkázott legények, hogy fejszéikkel neki-estek a szódásüvegeknek s azokat mind összetörték. Ezután a gazdára támadtak s a pálinka ára fejében agyon akarták verni. A segélykiáltá-

saira végre emberek jöttek, amire a garázda vendégek elmenekültek, de előbb bevették a korecsa összes ablakait. A legények ellen megindították az eljárást.

Mulatság.

Farsangi naptár.

- Február 13. A könyvnyomdászok családi-estélye.
- Február 13. Vasutasok bálja.
- Február 13. Földmives-bál.
- Február 13. Paraszt-bál.
- Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
- Február 20. A rom. kath. egyházi dalárda cabare-estélye.
- Február 20. Iparosbál.
- Február 23. Filharmonikusok Calico-estélye.
- Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága
- Március 7. A „Maskil-el-doi” mulatsága.

A szerb jótékony nőegylet estélye. A nagybecskereki gör. kel. szerb jótékony nőegylet tegnap este táncal egybekötött tombola-estélyt rendezett a Lloydban, mely alkalommal szebbnél szebb nyereménytárgyakat sorsoltak ki. Az estély általában véve igen jól sikerült s nagyszámu előkelő közönség volt jelen, amely midvégig fesz-telen jókedvvel mulatozott s a vidám táncnak csak a hajnali órákban szakadt vége. Az estélyen részt vett hölgyek közül a rendezőségnek a következőket sikerült feljegyezni:

Asszonyok: Boskovics Jánosné, dr. Chiroi Demeterné, Dragodanné, Erber Gyuláné, Goldberg Mihályné, Gyárfás Ödöné, Hegedüs Morné, Iszakovics Szvetozárné, Kotoracz Mladenné, dr. Král Tamásné, Kupuszárovi Miklósné, Lukity Lyubomirné, Mihajlovics Sándorné, dr. Obadeau Pálné, öz. Pejts Mária, öz. Perics Zsófia, Pyra Lázárné, Risztics Pálné, dr. Sztajics Jánosné, Stakity Zsárkóné, Szlavikovszky Szaniszlóné, Szmederevacz Jánosné, Szubics Péterné, Terzin Zsivoinné, Terzin Zsivkóné, Tyószity Kosztánné, Udicski Milosné, dr. Várady Imréné, dr. Vászity Endréné, Vuics M.-né, Veinovic Mihályné és dr. Zsupanszky Szlavkóné.

Leányok: Illic Zórka (Tomasevác), Jovanovic Beba és Julia, Nityin Jelka (Aracs), Olorin Lujza, Péjics Mária és Koszora, Petrovics Mariska, Pyra Julia, Popu Rodu és Nelly (Fogaras), Radoskavlyevics Széja, Risztics Emica, Mária és Melánia, Sztaity Anica (Versec), Stakity Zórka, Tyószity Katica, Ugrinov Lyubica, Veinovic Zórka, Vilovszki Mária és Milka.

A nyomdászok családi estélye sikere érdekében, mely e hó 13-án, szombaton este az Ellmer-féle vendéglőben lesz megtartva, faradságot nem ismerő buzgósággal dolgozik az ez alkalomra megválasztott rendező-bizottság. Minden törekvésük oda irányul, hogy ott a megjelentek igazán otthonosan, családian érezzék magukat s hogy ezt elérjék, gondoskodnak egy-egy zene- és enekszámrol, monológ és dialógról, fűszerezve néha-néha egy-egy kuplé előadásával. Az estélyen szívesen látnak vendégeket is. Belépő-díj nincs.

Vasutasok mulatsága. A nagybecskereki vasutasok holnap este viágpostával, nemzetközi távirdaállomással, kotillonnal, tréfás házasságkötéssel stb.-vel egybekötött kedélyes estélyt rendeznek a kaszinó termeiben. A sikerültnek ígérkező mulatság, mely iránt nagy az érdeklődés, este fél 9 órakor kezdődik. Belépő-díj személyenként 2 korona. Két személyjegy családjegyül is szolgál. Az estély tiszta jövedelmének a felét a szegény vasutasgyermek felruházására és segélyezésére fordítják.

Esküdtszék.

Juhászok és mezőőrök harca.

A mai esküdtszéki tárgyaláson a vádlottak padján 4 ember ült, nevezetesen: Lukacsev Tadea, Lukacsev Misa, Milanov Joca és Budisin Riszta karlovai juhászok, akik egy éjjel ráhajtották a juhokat Karacsonyi Andor földbirtokos vetésére. Ezt észrevette az uradalom két mezőőre, akik vitába, majd valóságos harcba bocsátkoztak a juhászokkal. Lövöldöztek, majd botokkal támadtak egymásra. A véres dulakodás közben a juhászok Antal Pált agyonverték, társát Tóth Istvánt pedig életveszélyesen összeverték.

Ebben az ügyben a bíróság a következőképpen alakult meg: Elnök Junker János, bírák Junga Aladar és Putits Oktáv, jegyző Gojdics Miklós, ügyész dr. Kovács Rokus, védők pedig dr. Kardos Samu és dr. Juliusz Armin.

A vádlottak kihallgatása délig tartott. Délután kezdik meg a tanúk vallatását és ítéletet valószínűleg majd csak késő estére hoznak.

Gyilkos szomszéd. Czernyanszky Deszpót surjani mezőőr bűnyégében tegnap délután hozott ítéletet az esküdtszék, amely szerint a vádlottat erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében találták bűnösnek s

a törvényszék a verdikt alapján 6 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre és az összes per-költségek megtérítésére ítélte Czernyanszkit.

Az ítélet ellen egy a vádlott, mint annak védője semmisségi panaszt jelentettek be, a kir. ügyész ellenben tudomásul vette a kir. törvényszék ítéletét.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház tegnap végzett a nyolc javaslatból álló adóreform első javaslatával, a földadóval és ma a második javaslatot, a házadójavaslatot tárgyalta. Itt az adóreform ügye bizonytalan időre eltolódott, mert holnap az ujoncjavaslatokat kezdik el tárgyalni, amely előreláthatólag hosszabb vitát provokál.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt s miután megnyitotta az ülést, harmadszori olvasásban megszavazták a tegnapi tárgyalta földadó-javaslatot.

Ezután áttértek a házadójavaslat részletes vitájának a folytatására.

Ma először Mezőfi Vilmos szólalt fel, aki azt kívánta, hogy a kisebb jövedelmet hajtó házak adója kisebb legyen, a nagyobb jövedelmet hajtóké pedig nagyobb. A javaslatot nem fogadja el.

Lázár Pál az építkezést gátló és elavult építési szabályzat megváltoztatását sürgeti s az építkezések előmozdítása érdekében a jelzálogkölcsönök megkönnyítését tartja szükségeseknek.

Muacsevics Vazul horvát képviselő a javaslat ellen beszél, Holló Lajos pedig hosszabb beszédben mellette érvel.

Polónyi Géza kérde, hogy ki fedezi a házadó-kataszter költségeit.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a kataszter költségei csekélyek lesznek.

Polónyi Géza ismételt felszólalása után Wekerle Sándor miniszterelnök indítványozza, hogy a képviselőház szakítsa meg az adójavaslatok tárgyalását s a holnapi ülés napirendjére tűzze ki az ujoncjavaslatokat.

Petrogalli Oszkár hevesen ellenzi az indítványt.

Csepány Géza szintén ellenzi az indítványt s azt mondja, hogy míg az önálló bank nincs meg, addig nem szabad az ujoncjavaslatokat tárgyalni.

Az ülés folyik.

A politikai helyzet.

Minisztertanács.

Budapest, febr. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délután 4 órakor a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, amelyen felhivatalos jelentés szerint folyó ügyeket tárgyaltak.

Fejérváry a királynál.

Budapest, február 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Fejérváry Géza báró volt miniszterelnök tegnap kihallgatáson volt a királynál. A hirt a képviselőház folyosóján igen élénken tárgyalták s különösen a függetlenségi képviselők lázongtak ellene. Bár megmagyarázták, hogy Fejérváry mint darabont kapitány bármikor kihallgatásra mehet a királyhoz, ez a függetlenségiakat nem igen nyugtatta meg s tovább is tiltakoztak ellene.

A bankkérdés.

Budapest, febr. 12. (A „Torontál” eredeti táv.) A bankkérdésről szállongó hírek között ma egy újabb bank-formula híre terjedt el. E hír szerint állítólag azt terveznék, hogy az osztrák-magyar bank egy-egy külön magyar és egy külön osztrák bankot létesítene, úgy, hogy a két bank részvényei az osztrák-magyar bank tárcájában lennének. Ez az ugynevezett trust-bank lenne. Azt mondják, hogy

ehhez a megoldáshoz Justh Gyula és társai is hozzájárulnának.

A bankkérdés dolgában holnap Bozóky Árpád balpárti képviselő interpellációt jegyzett be a holnapi ülésre, melyben felszólítja a kormányt, hogy jelentse ki, mi a programja a bank-ügyben.

A főrendiház és a földadó.

Budapest, február 12. (A „Torontál” ered. távirata.) A főrendiház a jövő héten ülést tart, amelyen a földadó-javaslatot tárgyalja. A javaslatot azért veszi elő külön a főrendiház, mert a kormány a földadó-javaslatot sürgősen tető alá akarja hozni.

A keleti események.

Budapest, febr. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Itteni diplomáciai körökben úgy hiszik, hogy a szerbiai ügyben tavaszig nem történik semmi különösebb. Azt is tudni vélik, hogy monarhiánk a szóbeli kihívásokat, mint eddig, úgy ezután is teljesen ignorálni fogja s csak akkor fog megtorló lépést tenni, ha Szerbia tetteges elleneskedésre ragadtatja magát. Az európai diplomataik meg vannak győződve arról, hogy diadal esetén monarhiánk a győzelmet nem fogja területnagyságra felhasználni s így biznak abban, hogy Oroszország tartózkodék a közbelépéstől. Szerbiában úgy látszik szintén tudják, hogy háboru esetén nem számíthatnak külső segítségre s ez a körülmény talán még az utolsó pillanatban is képes lesz észretéríteni Szerbiát.

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	25 64
Buza (októberre)	21 90
Rozs (áprilisra)	20 24
Rozs (októberre)	18 30
Zab (áprilisra)	17 18
Tengeri (áprilisra)	14 58

Közgazdaság.

Borkiállítás Nagyszentmiklóson. A délvideki földmivelők gazdasági egyesület nagyszentmiklósi fiókját elhatározta, hogy f. hó 28-án délelőtt a Czenczinger-féle szállodában borvásárral egybekötött borkiállítást rendez. Az eszme felséges és elő fogja segíteni, hogy Nagyszentmiklós, racionell bortermelése mellett, idővel egy borspiac legyen. Ez idén csakis a nagyszentmiklósi borok kerülnek kiállításra, illetve eladásra. Van vagy 5-6000 hektl. bor, többnyire fehér, részben siller és vörös. Az előkészületek nagyban folynak és az összes nagyobb borkereskedők kapnak meghívót, hogy meglátogassák ezen kiállítást. Több külföldi borkereskedő már előbb jelentette be jövetelét, csak várják az értesítést, hogy mikor jöhetnek. Ha ezen kiállítás sikerül, akkor minden évben tartanak egy ilyen bor vásárral egybekötött kiállítást, de akkor a környék bevonásával. Ugy terveznek, hogy Nagyszentmiklós legyen idővel környékének gőcpontja a borkereskedelem terén.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

ANGOL-KÓR.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rózsás és viruló arcszínt kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fl.

Kapható minden gyógytárban.

12d-3.1

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer ved-lyeget a há-lászt körjék ügyelembé vonni.

Hirdetmény.

Közírré teszem, hogy Párdány községben a vasuti állomás tözsomszedságában levő

ujjonnan felépült házat,

mely egy fakereskedés céljainak a legmegfelelőbb,

bérbeadom, vagy örökáron eladom.

A községben fakereskedés nincs.

Párdány. **Krsztonosits Ádám,**
151-33

428/1909. kbgy. sz.

158-3.1

Hirdetmény.

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium f. évi jan. hó 18-án 3332/II. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Illánca község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi március 16-án d. e. 10 órakor Illánca községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás 1 példányra Illánca község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1909. évi február 8.
Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

Főispán távol:

Jankó,
alispán.

630/1909. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Melence községben megüresedett s évi 1240 korona fizetéssel és 80 korona utiátalánnyal javadalmazott **I-ső segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-c. 6. §-ában, illetve az 1900. évi XX. t.-cikk 3 §-ában meghatározott képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **f. évi febr. 26-ig** nálam adják be.

Megjegyzem, hogy a később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást 1909. évi február 27-én délelőtt fél 10 órakor fogom Melence község-házánál megtartani.

Törökbecse, 1909. évi február 6.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

154-3.3

698/1909. kbgy. sz.

157-3.1

Hirdetmény.

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium f. évi január 26-án 7956-I. B/1909. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozási társulat céljaira Bóka község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi márc. 17-én d. u. fél 3 órakor Bóka községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás 1-1 példányra Bóka község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1909. évi febr. 8.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

Főispán távol:

Jankó,
alispán.

697/1909. kbgy. sz. Torontálvármegye közig. bizottsága.

Hirdetmény.

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium f. évi jan. 23-án 7120-II/1909. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó-társulat céljaira Ólécz község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi márc. 17-én d. e. fél 10 órakor Ólécz községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás 1 példányra Ólécz község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1909. évi február 8.

162-3.1

Botka, főispán.

512/1909. sz.

160-1.1

Árlejtési hirdetmény.

Basahid község előjárósága ezennel közírré teszi, hogy a községi képviselő-testületnek 4/1909. kgy. sz. határozatával Basahidon, a III. negyedben

egy ártézi kut furása

lett elhatározva.

Felhivatnak vállalkozók, hogy ajánlatokat **f. hó 20-ig** tegyék meg. Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Basahid, 1909. évi február 10.

Szavics, jegyző.

487/1909. kbgy. sz. Torontálvármegye közig. bizottsága.

HIRDETÉNY.

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium f. évi jan. 16-án 4960/II. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó-társulat céljaira Jarkovác község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi márc. 16-án d. u. 3 órakor Jarkovác községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás 1 példányra Jarkovác község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1909. évi február 8.

163-3.1

Botka, főispán.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

**MÉRLEGKÉPES
KÖNYVELŐ**

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő
háza elnyös fizetési felté-
telek mellett eladom. A ház áll
8 szobából, kényelmes mellék-
helyiségekkel, villanyvilágítással
és nagyon szépen parkirozott
:: udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJGER MÁRIA.

(35-x.16)

ÚJ BOR
literje 30 krajcár.

dr. Brájger Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi
Jacobi-féle
Antineotin-cigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi
Minden fadoboz egy érdekes búvészártyát tartalmaz

4-22.12

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat,
melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek
terén tett.

Dr. Oetker stútopora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanília-cukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanílirozsására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanília-shoté-t. Egy csomag tartalma megfelel: 2-3 shot jó vaníliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható
ugyszólván minden gyarmatárú és fűszerkereskedésben.** Receptek ingyen.
17-16.2 **DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.**